

4.4 Undervisning (VO nr 30)

4.4.1 Innledning

Undervisning omfatter grunnskole, pedagogisk-psykologisk tjeneste, voksenopplæring, skolefritids-tilbud, leirskole, skolelokaler og skoleskys.

Virksomhetsområdet består av:

Barneskole:	13 resultatenheter med til sammen 16 skoler
Kombinert:	1 resultatenheter med både barne- og ungdomsskole (Brøttum)
Ungdomsskole:	4 resultatenheter med til sammen 5 skoler
Andre:	3 resultatenheter (PPT, Voksenopplæringen, Hagen)
SUM:	21 resultatenheter

Hovedmål:

Skolene i Ringsaker skal være likeverdige og framtidsrettede lærings- og oppvekstarenaer.

I kommuneplanens samfunnsdel er det formulert følgende mål og strategier for grunnskolen:

- Ringsaker kommune skal gi alle elever likeverdig og framtidsrettet grunnskoleopplæring av høy kvalitet.
- Skolene skal prioritere opplæring i de grunnleggende ferdigheter; som å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne og å kunne bruke digitale verktøy.
- Resultatene skal være på høyde med eller bedre enn landsgjennomsnittet.
- Elevene skal gis tilpasset opplæring. Elever med spesielle behov skal om nødvendig gis kvalifisert spesialundervisning.
- Alle skolene skal ha tilfredsstillende lokaler, innemiljø og uteområder i henhold til gjeldende lovverk.
- Skolefritidsordningen skal holde god kvalitet og være et reelt tilbud til alle som ønsker det.

Dette skal gjennomføres ved å:

- Målrette rekrutteringspolitikken og satse på systematisk kompetanseheving.
- Sikre godt kvalifisert personell som har evne til omstilling og videreutvikling.
- Kvalitetsvurdere skolene i forhold til elevenes kunnskapsnivå.
- Evaluere den kvalitetsmessige utviklingen av skolene, trivsel og læringsmiljø.
- La IKT være et sentralt virkemiddel for at skolene skal nå målene innenfor undervisning/læring.
- Avdekke behov og gi tidlig hjelp til barn og familier som har ekstra behov for det.
- Søke tverrfaglig samarbeid for å avdekke behov/muligheter for barn med funksjonshemming.
- Videreutvikle elev- og foreldremedvirkningen.
- Søke å styrke bemanningen i grunnskolen.
- Utforme skolebygningene tidsmessig og framtidsrettet for skiftende arbeids- og organiseringsformer.

4.4.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.4.2.1 Personalressurser (årsverk)

30 Undervisning	31.12.2011	Budsjett 2012	Forslag 2013	Forslag 2014	Forslag 2015	Forslag 2016
300 Brøttum ungdomsskole	16,97	16,68	17,26	17,26	17,26	17,26
301 Moelv ungdomsskole	30,67	30,89	33,56	33,56	33,56	33,56
302 Nes ungdomsskole/RAUS	23,92	24,95	25,12	25,12	25,12	25,12
303 Brumunddal ungdomsskole	49,10	47,67	46,99	46,99	46,99	46,99
304 Furnes ungdomsskole	43,22	42,12	41,30	41,30	41,30	41,30
310 Brøttum skole	20,67	20,62	19,68	19,68	19,68	19,68
312 Messenlia og Lismarka skoler	17,49	17,26	17,44	17,44	17,44	17,44
313 Fagernes og Åsen skoler	20,32	19,94	20,16	20,16	20,16	20,16
314 Kilde og Fossen skole	38,34	39,19	42,24	42,24	42,24	42,24
315 Skarpsno skole	15,51	15,40	15,43	15,43	15,43	15,43
316 Gaupen skole	18,20	18,09	20,75	20,75	20,75	20,75
319 Kirkekretsen skole	16,21	18,10	16,39	16,39	16,39	16,39
321 Hempa skole	24,14	20,80	18,84	18,84	18,84	18,84
322 Fagerlund skole	62,93	65,15	69,46	69,46	69,46	69,46
323 Mørkved skole	43,90	42,59	40,87	40,87	40,87	40,87
324 Kirkenær skole	21,63	22,15	23,60	23,60	23,60	23,60
325 Kilstad skole	17,19	18,73	19,62	19,62	19,62	19,62
326 Stavsberg skole	18,86	18,44	17,62	17,62	17,62	17,62
327 Nes barneskole	31,59	33,84	33,33	33,33	33,33	33,33
340 Hagen skole	6,00	6,00	3,67	3,67	3,67	3,67
342 Voksenpedagogisk senter	18,50	18,50	18,00	18,00	18,00	18,00
343 PPT	16,83	16,83	16,83	16,83	16,83	16,83
399 Ufordelt ramme undervisning	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Sum årsverk VO 30	573,19	574,94	579,16	579,16	579,16	579,16

Budsjettforslaget for 2013 bygger på timetildeling til skolene pr 1.8.2012 for skoleåret 2012/2013, samt merkantil bemanning og bemanning i skolefritidsordningen.

Inkludert i årsverkene er ressurser tildelt fra andre kommuner i forhold til gjesteelever, øvingslærerressurs fra Høgskolen i Hedmark m.m. Antall årsverk øker fra 2012 til 2013. Dette skyldes blant annet innføring av valgfag i ungdomsskolene, ny sentral arbeidstidsavtale for byrdefull undervisning og at flere vedtak om spesialundervisning blant fosterhjemsplasserte barn er inne i timetildelingen. Ressurser som er budsjettet som reserve på ansvar 399 er ikke tatt med i tabellen, men kan ved fordeling i løpet av året bli omgjort til årsverk. Skolelederen har anledning til å veksle lærertimer (60 min.) om til assistenttimer med en faktor på 3,33. Dette skal skje marginalt og i tett samarbeid med hovedtillitsvalgte.

Fra 2013 inndras 2,33 årsverk ved Hagen skole. Dette har sammenheng med at Hedmark fylkeskommune som opplæringsansvarlig har redusert omfanget på antall elevplasser.

Ved Voksenpedagogisk senter inndras 0,5 årsverk som følge av bortfall av et statlig resultattilskudd fra 2013.

Årsverket plassert på budsjettansvar 399 ufordelt undervisning, gjelder stilling ved Mesnali leirskole.

Tabell 4.4.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Forslag 2013	Forslag 2014	Forslag 2015	Forslag 2016
Driftsutgifter	421 121	383 073	406 891	406 811	406 797	406 797
Driftsinntekter	89 405	51 536	53 585	53 636	53 569	53 569
Netto driftsutgifter	331 716	331 537	353 306	353 175	353 228	353 228
Investeringsutgifter	3 382	10 428	57 500	100 102	92 500	141 615
Investeringsinntekt	364	0	4 000	0	0	0
Netto investeringsutgifter	3 018	10 428	53 500	100 102	92 500	141 615

Tabell 4.4.2.3 Netto driftsbudsjett pr resultatenhhet (kr 1.000)

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Forslag 2013	Forslag 2014	Forslag 2015	Forslag 2016
30 Undervisning						
300 Brøttum ungdomsskole	10 437	10 492	11 283	11 283	11 062	11 062
301 Moelv ungdomsskole	18 924	18 744	20 850	20 850	20 850	20 850
302 Nes ungdomsskole/RAUS	15 253	13 679	15 532	15 532	15 532	15 532
303 Brumunddal ungdomsskole	29 975	28 193	29 545	29 545	29 545	29 545
304 Furnes ungdomsskole	25 486	24 631	25 728	25 728	25 728	25 728
310 Brøttum skole	11 746	11 542	11 764	11 272	11 002	11 002
312 Messenia og Lismarka skole	9 403	9 395	9 987	9 982	9 982	9 982
313 Fagernes og Åsen skole	10 876	10 565	11 238	11 197	11 197	11 197
314 Kilde og Fossen skole	20 480	20 114	22 265	22 245	22 245	22 245
315 Skarpsno skole	8 492	8 097	8 589	8 582	8 582	8 582
316 Gaupen	10 240	9 916	11 607	11 600	11 600	11 600
319 Kirkekreten skole	9 167	9 268	8 984	8 978	8 978	8 978
321 Hempa skole	12 635	11 824	11 608	11 603	11 603	11 603
322 Fagerlund skole	33 866	34 475	37 867	37 844	37 844	37 844
323 Mørkved skole	24 813	23 270	23 606	23 589	23 589	23 589
324 Kirkenær skole	11 116	11 385	12 568	12 555	12 555	12 555
325 Kilstad skole	8 770	8 978	10 279	10 271	10 271	10 271
326 Stavsberg skole	9 818	9 648	9 610	9 603	9 603	9 603
327 Nes barneskole	18 922	18 965	19 461	19 449	19 449	19 449
340 Hagen skole	0	0	0	0	0	0
342 Voksenpedagogisk senter	5 646	5 542	5 981	5 981	5 981	5 981
343 PPT	8 844	9 137	9 611	9 611	9 611	9 611
399 Undervisning – ikke fordelt	16 807	23 677	25 343	25 875	26 419	26 419
Sum netto driftsutgifter VO 30	331 716	331 537	353 306	353 175	353 228	353 228

4.4.3 Behovsvurderinger

Strategi for økt læringsutbytte

Det er iverksatt systematiske tiltak for å øke elevenes læringsutbytte. Læringstrykket skal være høyt, med særlig vekt på norsk, engelsk og matematikk. Med tidlig innsats, systematiske tiltak og tett oppfølging legges grunnlaget for at den enkelte elev skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet.

Gjennom støtte til bedre praksis og felles strategisk arbeid med å øke læringsutbyttet, får skolene en felles plattform, samtidig som de har sine individuelle kvaliteter og særpreget. Det skapes kultur for læring gjennom ulike prosjekter og utviklingsarbeid. Tiltakene som iverksettes skal skape større sammenheng mellom kunnskap om læringsresultater og det daglige virke i hvert klasserom. Det faglige innholdet utvikles i samarbeid med eksternt kompetanse- og forskningsmiljø.

Kartlegging av elevenes ferdigheter

Kartlegging av den enkelte elevs ferdigheter er avgjørende for å kunne sette inn virkningsfulle tiltak så tidlig som mulig. Det er innarbeidet systematiske kartlegginger i norsk, matematikk og engelsk. Gjennom registrering og analyse av tidligere og nåværende kartleggingsresultater, følges elevens læringsutvikling nøye. Til dette brukes det nettbaserte systemet VOKAL. Her registreres resultater på

individnivå for alle elever i grunnskolen. I samme system har skolene tilgang til å registrere og rapportere kartlegging av minoritetsspråklige elevers norsksferdigheter, samt registrere resultatene fra nasjonale prøver. Videre analyseres og vurderes resultatene på skole- og kommunenivå. I den årlige tilstandsrapporten for grunnskolen i Ringsaker vurderes resultater, utvikling og tiltak som skal iverksettes.

Norsk og tidlig innsats i lese-/skriveopplæringen

For å øke læringsutbyttet arbeider alle barneskolene i Ringsaker med ”Program for systematisk lese- og skriveopplæring på 1.-4. trinn”. Lærerne er organisert i nettverk for å sikre utvikling og spredning av kompetanse, og nettverkene ledes av rådmannen ved kommunalsjef. Som en videreføring av den systematiske lese- og skriveopplæringen på 1.-4. trinn, arbeider skolene med ”veiledet lesing” og ”den andre leseopplæringen” på 5.-7. trinn og lesestrategier i ulike fag på ungdomstrinnet.

Alle skolene i Ringsaker kartlegger elevenes leseferdigheter med det dynamiske kartleggingsverktøyet SOL (Systematisk Observasjon av Lesing). Kartleggingsverktøyet gir en beskrivelse av elevenes leseferdighet på ti ulike nivåer, samtidig som det gir lærerne kunnskap om hva elevene trenger av støtte for å komme videre i leseutviklingen. Elevenes leseferdigheter kartlegges gjennom alle årene i grunnskolen, og dette gir lærerne god kunnskap om elevens behov for støtte også i overgangen mellom på barneskolen og ungdomsskolen.

Skolebibliotekene

Styrking av skolebibliotekene er en del av den helhetlige satsingen på lese- og skriveopplæringen. Skolebibliotekene ble styrket med 1 mill. kroner i 2009 med tanke på at bibliotekene har en viktig rolle i arbeidet med økt læringsutbytte. Beløpet ble redusert til 600.000 kroner i 2010 og 2011. Fra 2012 er denne satsingen på skolebibliotekene budsjettert med kr 300.000 årlig i hele økonomiplanperioden.

Matematikk

Skoleåret 2011/2012 ble det igangsatt et utviklingsarbeid innen matematikk hvor Kirkekretsen, Hempa, og Nes barneskoler deltok. Skoleåret 2012/2013 er dette arbeidet utvidet med to nye skoler, Kylstad og Skarpsno. Målgruppen er matematikklærere på 4.-7. trinn, og det gis faglig bistand av veileder. Formålet med arbeidet er å bedre lærernes matematikdidaktiske kompetanse, vurderingskompetanse og å øke elevenes læringsutbytte. Kartleggingsverktøyene *Alle Teller* og *M-prøver* benyttes aktivt i lærernes arbeid.

Det er i løpet av våren 2012 utarbeidet et program for systematisk regneopplæring for 1.-4. trinn, på lik linje med lese- og skriveprogrammet. Programmet tas i bruk høsten 2012, og evalueres våren 2013.

Engelsk

Det er tilrettelagt eget rom for språkopplæring med digitale verktøy på alle ungdomsskolene med unntak av Brøttum skole. Her tilrettelegges eget rom i forbindelse med nytt skolebygg. Ungdomsskolene har fått tilgang på og tatt i bruk dataprogrammet ”In use”. Programmet Gilbert er i bruk på flere barneskoler.

Strategier fra arbeidet med lese- og skriveopplæringen overføres også til arbeidet med engelsk. Dette innebærer blant annet behov for nivådifferensierte bøker i engelsk. Videre oppfølging av disse tiltakene vil prioriteres i skoleåret 2012/2013.

Vurdering for læring

I 2009 ble det gjort endringer i opplæringslovens forskrift om individuell vurdering. Vurdering er viktig for elevenes læring, og det er av betydning å utvikle en felles vurderingskultur. Høsten 2011 ble det satt i gang et arbeid ved Brumunddal ungdomsskole, Hempa, Kirkekretsen og Nes barneskoler med fokus på vurdering for læring. Fra 2012 ble ti skoler i Ringsaker med i den statlige satsingen ”Vurdering for læring – pulje 3”, som varer fram til 2013. Til begge satsingene er det hentet inn ekstern kompetanse. Til arbeidet i pulje 3 er det tilført statlige midler. Arbeidet ledes av rådmannen ved kommunalsjef. Samtlige lærere ved skolene deltar i satsingen. Gjennom veiledning,

kompetanseheving og erfaringsdeling bidrar dette til at skolene får styrket sin vurderingspraksis i tråd med ny forskrift.

Skolebasert kompetanseutvikling for ungdomstrinnet

I perioden 2012-2017 vil nasjonale myndigheter satse spesielt på ungdomstrinnet. Strategien omhandler en felles satsing på klasseledelse, regning, lesing og skriving, der skolebasert kompetanseutvikling er et viktig element. Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskaper, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid.

Ringsaker kommune er etter søknad valgt ut som pilotkommune og deltar med Furnes og Nes ungdomsskole. Pilotprosjektet varer skoleåret 2012/2013, og arbeidet ledes av rådmannen i samarbeid med skolelederne. Pilotprosjektet "skolebasert kompetanseutvikling" i Ringsaker skal legge vekt på regning i alle fag og klasseledelse. Høgskolen i Hedmark er faglig veileder, og NTNU i Trondheim vil evaluere arbeidet.

NY GIV

Ny GIV-Overgangsprosjektet har som mål å skape varig samarbeid mellom kommunene og fylkeskommunen i overgangen mellom ungdomsskolen og videregående skole for de 10 % svakest presterende elevene i norsk, matematikk og engelsk. Tiltakene har som mål å øke elevenes motivasjon og evne til å gjennomføre videregående opplæring. Oppfølgingen baseres på en avtale mellom elev, foresatte og skolen. Det er avsatt særskilte ressurser i prosjektet til sommeraktiviteter som bl.a. jobbpraksis for å motivere til videre skolegang. Koordinering og oppfølging av arbeidet i kommunene og ved skolene i Hamarregionen følges opp av en egen prosjektleder. Ny GIV videreføres med statlige midler i 2013.

Oppfølging av skolene

Rådmannen viderefører arbeidet med å sikre kvalitet i arbeidet med kartlegging og resultatoppfølging i systematisk dialog med skolene.

Oppfølging skjer gjennom fagdager for VO 30, kretsvis dialogmøter hvert halvår og årlige dialogmøter med hver enkelt skole. Her samordnes strategier og tiltak for økt læringsutbytte. Arbeidet tar utgangspunkt i skolens resultater på nasjonale prøver, kommunale kartleggingsprøver, eksamensresultater, talldata fra GSI (Grunnskolenes Informasjonssystem), elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen. Skolene vil i kommende periode i større grad utarbeide egne resultatanalyser og med bakgrunn i analysene iverksettes faglig forankrede tiltak. Gjennom dette målrettede kvalitetsarbeidet for eleven fra 1.klasse til avsluttet grunnskole, utarbeider rådmannen system og kultur for kontinuerlig kunnskapsbasert utvikling.

IKT

I læreplan for grunnopplæringa LK-06 er digitale ferdigheter likestilt med øvrige ferdigheter som å kunne lese, skrive, regne og å uttrykke seg muntlig. Digitale ferdigheter er tett knyttet sammen med kunnskap og holdninger. Ulike nasjonale prøver og eksamensavvikling forventes gjennomført ved bruk av IKT. Dette stiller krav til opplæring i IKT-baserte hjelpemidler gjennom hele grunnskolen, og skolene må derfor prioritere ressurser til å oppdatere utstyr og utvikling av kompetanse.

Opplærings tiltak/lederutvikling for skoleledere

Skoleåret 2012/2013 er fem av kommunens skoleledere i gang med en formell rektorutdanning. Målet med opplæringen er å utvikle kunnskap og kyndighet i rektorrollen. Utdanningstilbudet trekker veksler på anerkjent teori om styring, ledelse, læring og organisasjonsutvikling knyttet til ledelse i skolen. Kombinasjonen av forsknings- og erfaringsbasert opplæring, gir grunnlag for deltakernes egenutvikling som skoleledere.

Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere

Veiledningen gis av et veilederkorps bestående av fem erfarne lærere med formell veilederkompetanse. 6 nyutdannede lærere får veiledning av veiledere skoleåret 2012/2013.

Veilederkorpset kan også ved ledig kapasitet veilede andre lærere ved behov. Veilederkorpset og veiledningstiltaket er organisert av rådmannen ved kommunalsjef. Finansieringen er videreført, og skal også dekke eventuell veiledning av nyutdannede førskolelærere.

Lærernes kompetanse

I strategiplanen for kompetanseutvikling i Ringsakerskolen 2009-2012 er det lagt føringer for at Ringsaker kommune skal prioritere deltagelse i den statlige ordningen for videreutdanning for lærere. Det gis statlig tilskudd til 50 prosent av vikarutgiftene. Inneværende skoleår er 8 lærere med i den statlig finansierte videreutdanningen; to lærere i matematikk, to lærere i leseopplæring, to lærere i engelsk og en lærer i norsk. Strategiplanen for kompetanseutvikling skal evalueres og rulleres for perioden 2013-2016.

Det prioriteres også etterutdanning knyttet til kartleggingsarbeid og oppfølging av dette, vurdering for læring, samt kompetanseheving i lesing, regning, engelsk og digitale ferdigheter.

Internasjonalt arbeid

Det arbeides for at skolene i Ringsaker skal øke elevenes læringsutbytte og lærernes kompetanse gjennom utviklingsprosjekter finansiert av EU-midler. Skoleeier, Brumunddal ungdomsskole og PP-tjenesten deltar i et Comenius Regio-prosjekt som skal øke matematikkferdighetene for elevene i ungdomsskolen sammen med to regioner i Andalucía i Spania. Nes ungdomsskole deltar i et Comenius-prosjekt med skoler i England, Portugal, Spania, Tyrkia og Tyskland. Prosjektet har tittelen "From local residents to European partners", og forutsetter både elev- og lærerutveksling. Voksenpedagogisk senter deltar i et Grundtvig-prosjekt med samarbeidspartnere i Belgia, Finland og Tyrkia med tittelen "New ways of including newcomers in the local community".

Skolefritidsordningen (SFO)

Skolefritidsordningen videreføres på samme nivå som for 2012 med bemanning på 1 voksen pr 15 barn. I tillegg til den ordinære bemanningen i SFO benyttes om lag 12 årsverk til styrking for barn med særskilte behov. Som en statlig ordning er det foreslått å innføre en uketime med kulturskoletilbud i skole/SFO-tida for 1.-4. trinn fra høsten 2013. Søskenmoderasjon i SFO foreslås tatt bort fra høsten 2013.

Tilbudet til elever med sosiale og emosjonelle vansker

Læringsmiljøet er av stor betydning i forebygging av og i arbeid med elever som har sosiale og emosjonelle vansker. Læringsmiljøet påvirker elevenes læringsutbytte og videre skolegang. Ungdomsskolene møter mange elever som ikke tar tilstrekkelig del i læring og fellesskap. Manglende deltakelse i læringen kan gi svake grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning. Meld. St. 22 (2011-2012) "Motivasjon-Mestring-Muligheter" viser til at det er behov for å gjøre opplæringen mer motiverende, praktisk, variert, utfordrende og relevant.

I kommende planperiode vil det søkes utarbeidet nye, hensiktsmessige løsninger for tilrettelegging av opplæringstilbudet for elever med sosiale og emosjonelle vansker.

Valgfag i ungdomsskolen

I Meld. St. 22 (2011-2012) "Motivasjon-Mestring-Muligheter" legges det opp til at opplæringen på ungdomstrinnet skal være mer praktisk, variert, utfordrende og relevant. Meldingen varslet en gradvis innføring av valgfag på ungdomstrinnet over tre år. Valgfag på 8. trinn ble innført høsten 2012, og videreføres med innføring på 9. trinn høsten 2013 og for 10. trinn høsten 2014. Ungdomsskolene i Ringsaker har ulike tilbud om valgfag. Eksempler på valgfag for skoleåret 2012-2013 er "Produksjon av varer og tjenester", "Sal og scene", "Design og redesign", "Medier og informasjon", "Teknologi i praksis" og "Fysisk aktivitet og helse".

Svømming

Gjennomføring av svømmeundervisning foregår i dag i bassengene ved Furnes, Brumunddal og Moelv ungdomsskoler. For elever som tidligere har hatt svømmeundervisning på Nes og på Brøttum er det

avsatt midler til transport til nærmeste basseng med kapasitet for å gjennomføre svømmeundervisningen.

Leirskole

I leirskolebudsjettet er det lagt til grunn at 450 elever fra barneskolene i kommunen vil reise på leirskole i løpet av 2013. Det er lagt til grunn at reise- og oppholdsutgifter pr elev i 2013 utgjør kr 2.360. Dette grunnlaget er basert på forutsetningene i f.sak 151/2007. I denne saken det ble gjort vedtak om at leirskoleopphold for kommunens elever skal være fullfinansiert.

Med virkning fra 2007 ble det inngått ny avtale mellom kommunen og Det Norske Misjonsselskap vedrørende drift av Mesnali leirskole, jf. f.sak 137/2006. I avtalen ligger det til grunn at kommunestyret vedtar egen sats for ukesopphold ved leirskolen. Grunnlaget for prisfastsettingen er kommunens faktiske utgifter til leirskolelærer. For 2013 er det beregnet at sats for ukesopphold vil utgjøre kr 22.110. Disse inntektene vil, ut fra gjeldende avtale, dekke kommunens utgifter ved leirskolen.

Leirskolebudsjettet inneholder en egen post for bruk av Hamar Naturskole, jf. f.sak 162/2004. Dette er budsjettet med kr 26.000.

Utbygging og rehabilitering av skoler

Utbygging og rehabilitering av bygningsmassen i grunnskolen er en stor utfordring, og det vil ta tid før målet om tilfredsstillende og tidsmessige skolebygninger er nådd. Investeringer i skolen er imidlertid en av hovedprioriteringene i forslaget til budsjett og økonomiplan. Rehabiliterings- og utbyggingsplanen for grunnskolene i Ringsaker som ble vedtatt i k.sak 43/2008, er fortsatt gjeldende.

Som presentert under rammekonferansen 5-6. juni 2012, legger rådmannen opp til en politisk behandling av forprosjekt og anbudsutsendelse for Moelv skole i løpet av 2013. Det er så langt innarbeidet 126,657 mill. kroner til utbygging av ny skole i Moelv i økonomiplanperioden.

Videre legges det opp til at utbyggingen ved Mørkved og Stavsberg skoler gjennomføres som trinnvise utbygginger i takt med forventet elevtallsutvikling i årene fremover og gjennom en kombinasjon av rehabilitering av hele eller deler av dagens bygningsmasse og nybygg. Det er innarbeidet 98,190 mill. kroner til rehabilitering/nybygg av et første byggetrinn ved Mørkved skole i økonomiplanperioden. Det er en målsetting at politisk behandling av rom- og funksjonsprogram/forprosjekt og anbudsutsendelse for utbygging av et første byggetrinn ved Mørkved skole kan gjennomføres i løpet av 2013. Som kjent er utbyggingen ved Stavsberg skole planlagt som et felles prosjekt med Hamar kommune, jf. k. sak 73/2010 og 89/2010 som er basert på felles kommunedelplan. Etter nødvendige avklaringer med Hamar kommune gjennom konkrete avtaler og reguleringsplanarbeid, vil det bli utarbeidet rom- og funksjonsprogram/forprosjekt for et første byggetrinn ved skolen. Det er en foreløpig målsetting at en rehabilitering og utbygging av Stavsberg skole skal være gjennomført i løpet av 2018. En nærmere konkretisering av fremdriften vil en komme tilbake til i forbindelse med sak om rom- og funksjonsprogram/forprosjekt.

Når det gjelder øvrige større skoleinvesteringer etter at finansieringen for utbygging av Stavsberg skole er innarbeidet i økonomiplanen, vil disse måtte vurderes gjennom en revidering av kommunens rehabilitering og utbyggingsplan for grunnskolen, jf. k. sak 43/2008. Samtidig nevnes at det tidligere er fattet vedtak om gjennomgang av skolestrukturen i nordre del av kommunen. Dette har det så langt ikke vært administrativ kapasitet til å følge opp.

Miljørettet helsevern – godkjenning av skoler

Skolene Fossen, Messenlia, Kirkenær, Lismarka, Åsen, Stavsberg og Nes barneskoler er godkjent etter "Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler". Ved skolene Kirkekretsen, Fagerlund og Gaupen, Brumunddal ungdomsskole og Moelv ungdomsskoler er det tidligere foretatt målinger som viser for høyt radoninnhold i inneluften. Tiltak er utført ved alle skolene og korttidsmålingen viser tilfredsstillende resultat. En avventer resultater fra langtidsmålinger vinteren 2013 før skolene kan godkjennes. Rådmannen arbeider fortløpende med å få resten av skolene godkjent etter "Forskrift om

miljørettet helsevern i barnehager og skoler”. Det vil etter planen bli lagt frem en egen sak våren 2013 som gir oppdatert status om dette.

4.4.4 Resultatmål - styringskort 2013

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål	Akseptabelt
Brukere			
Tjenester tilpasset brukernes behov			
Brukernes tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Kvalitet på tjenesten	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Elevenes tilfredshet med faglig veiledn. 5,7,8,10 tr.	Elevundersøkelsen	landsgj.	landsgj.-10%
Elevenes trivsel 5,7,8,10 tr.	Elevundersøkelsen	landsgj.	landsgj.-10%
Elevenes motivasjon 5,7,8,10 tr.	Elevundersøkelsen	landsgj.	landsgj.-10%
Elevenes tilfredshet med klasseledelse 5,7,8,10 tr.	Elevundersøkelsen	landsgj.	landsgj.-10%
Ordkjedetesten 2-10 tr.	Gj.snitt score	landsgj.	landsgj.-10%
Kartleggeren engelsk 6,7,9,10 tr.	Gj.snitt score	landsgj.	landsgj.-10%
M-prøvene 3,4,6 og 7 tr.	Gj.snitt score	landsgj.	landsgj.-10%
Standpunktkarakterer norsk	Karakter	landsgj.	landsgj.-10%
Standpunktkarakterer engelsk	Karakter	landsgj.	landsgj.-10%
Standpunktkarakterer matematikk	Karakter	landsgj.	landsgj.-10%
Avgangsprøve norsk	Karakter norsk	landsgj.	landsgj.-10%
Avgangsprøve engelsk	Karakter engelsk	landsgj.	landsgj.-10%
Avgangsprøve matematikk	Karakter matematikk	landsgj.	landsgj.-10%
Muntlig avgangsprøve samlet for skolen	Gj.snitt karakter	landsgj.	landsgj.-10%
Nasjonale prøver lesing 5, 8, 9 tr.	Nasjonale prøver	landsgj.	landsgj.-10%
Nasjonale prøver regning 5, 8, 9 tr.	Nasjonale prøver	landsgj.	landsgj.-10%
Nasjonale prøver engelsk 5,8 tr.	Nasjonale prøver	landsgj.	landsgj.-10%
Dialog med brukerne			
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeidere			
Engasjement og kompetanse			
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Læring og fornyelse			
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeiderskap (spm: 2,4,18,32)	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Organisasjon			
Arbeidsmiljø			
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	Ind.	Ind.
Ledelse			
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0	4,0
Økonomi			
Økonomistyring			
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +

Tabell 4.4.4.1 Resultatmål for sykefravær

	Mål	Akseptabelt		Mål	Akseptabelt
300 Brøttum u-skole	6,0 %	8,0 %	319 Kirkekretsen skole	6,0 %	6,8 %
301 Moelv u-skole	5,0 %	6,7 %	321 Hempa skole	6,0 %	7,0 %
302 Nes u-skole/RAUS	4,0 %	6,0 %	322 Fagerlund skole	6,5 %	7,5 %
303 Brumunddal u-skole	6,0 %	7,5 %	323 Mørkved skole	7,0 %	8,0 %
304 Furnes u-skole	6,0 %	8,0 %	324 Kirkenær skole	6,0 %	6,7 %
310 Brøttum b-skole	6,0 %	8,0 %	325 Kylstad skole	6,0 %	6,5 %
312 Messenlia og Lismarka sk.	6,0 %	7,5 %	326 Stavsberg skole	7,0 %	9,0 %
313 Fagernes og Åsen skole	5,5 %	7,0 %	327 Nes barneskole	6,0 %	6,7 %
314 Kilde og Fossen skole	7,5 %	8,5 %	340 Hagen skole	6,0 %	6,2 %
315 Skarpsno skole	6,0 %	8,0 %	342 Voksenpedagogisk senter	7,0 %	8,5 %
316 Gaupen skole	5,5 %	6,7 %	343 PPT	5,4 %	6,5 %

4.4.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Reduksjon timetildeling

Virksomhetsrådets andel av det generelle prosentvise kuttet utgjør til sammen 1,234 mill. kroner. Kuttene er innarbeidet i timetildelingen til grunnskolene og vil i praksis ikke føre til reduserte timerammer, da elevtallet neste skoleår går ned med 55 elever i forhold til inneværende skoleår. Voksenpedagogisk senter har tatt ut reduksjonen ved å redusere på poster i driftsbudsjettet og PPT har hatt grunnlag for å øke refusjonsinntektene. Tabellen nedenfor viser hvordan rammereduksjonen fordeler seg enhetene:

Tabell 4.4.5.1 Fordeling av generelt prosentvis kutt pr enhet (kr 1.000)

	Reduksjon
300 Brøttum ungdomsskole	42
301 Moelv ungdomsskole	88
302 Nes ungdomsskole/RAUS	49
303 Brumunddal ungdomsskole	126
304 Furnes ungdomsskole	87
310 Brøttum barneskole	46
312 Messenlia og Lismarka skole	34
313 Fagernes og Åsen skole	42
314 Kilde og Fossen skole	84
315 Skarpsno skole	32
316 Gaupen skole	37
319 Kirkekretsen skole	35
321 Hempa skole	41
322 Fagerlund skole	149
323 Mørkved skole	75
324 Kirkenær skole	50
325 Kylstad skole	47
326 Stavsberg skole	36
327 Nes barneskole	75
342 Voksenpedagogisk senter	22
343 PPT	37
Sum	1 234

Fjerning av søskenmoderasjon i SFO

Som et innsparingstiltak legges det opp til at søskenmoderasjon i SFO tas bort fra neste skoleår (2013/2014). Forutsatt om lag samme antall søsken i SFO innebærer tiltaket økte inntekter med en halvårsvirkning i 2013 på kr 140.000 og en helårsvirkning fra 2014 på kr 280.000.

Frivillig gratis kulturskole i SFO (1 time per uke)

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2013 at det innføres én uketime frivillig og gratis kulturskoletilbud i skole- eller SFO-tiden på barnetrinnet (1.–4. trinn) fra høsten 2013. Et gratis og kvalitativt godt kulturskoletilbud vil i følge regjeringen nå ut til alle elever som ønsker det og vil kunne medvirke til økt mangfold og inkludering, blant annet ved at flere minoritets elever får ulike

uttrykks- og språkarenaer. Kommunenes merutgifter for høsten 2013 er beregnet til om lag 72 mill. kroner som kompenseres ved en økning i rammetilskuddet.

Ringsaker kommunes andel av de beregnede merutgiftene ved å etablere et tilbud om gratis kulturskole i SFO er foreløpig anslått til kr 486.000 for høsten 2013 og ventelig et årlig beløp på kr 1.069.000 fra 2014. Midlene er inntil det foreligger en avklaring av innhold i og praktisk gjennomføring av kulturskoletilbudet foreløpig innarbeidet på budsjettansvar 399000 ufordelt undervisning. Rådmannen vil komme nærmere tilbake til hvordan tilbudet skal utformes og budsjettmidlene fordeles.

Reduksjon av 2,33 årsverk ved Hagen skole

Ringsaker kommune har gjennom en mangeårig avtale med Hedmark fylkeskommune driftsansvar for Hagen skole. Hedmark fylkeskommune er ansvarlige for tilbudet etter opplæringsloven. Fra skoleåret 2012/2013 er antall elevklasser ved Hagen skole redusert. Dette innebærer at det inndras 2,33 årsverk fra 2013. Tiltaket har ikke økonomiske konsekvenser for kommunen, da det er Hedmark fylkeskommune som betaler for tilbudet.

Bortfall av resultattilskudd til norskopplæring for innvandrere

I statsbudsjettet for 2013 er det foreslått at resultattilskudd til norskopplæring for innvandrere opphører fra 2013. Denne endringen innebærer en inntektsreduksjon på kr 400.000 for Voksenpedagogisk senter. Som følge av bortfallet av resultattilskuddet inndras 0,25 årsverk lærerstilling og 0,25 årsverk sekretærstilling. Dette utgjør en samlet besparelse på kr 400.000.

4.4.6 Investeringsiltak

Investeringer grunnskole (prosjekt 60400)

Posten som årlig utgjør 0,5 mill. kroner, skal dekke bygningsmessig tilrettelegging for elever med særskilte behov og eventuelt andre uforutsette investeringsutgifter så langt mulig. Her belastes prosjekter som blir for omfattende til at den enkelte skole uten videre kan forventes å skulle dekke utgiften innen egen ramme. Posten disponeres etter godkjenning fra rådmannen med henhold til hvilke enkeltprosjekter som skal belastes.

Opprusting - miljørettet helsevern (prosjekt 60413)

Posten utgjør årlig 2 mill. kroner. Dette er en økning med 1 mill. kroner i forhold til budsjettet for 2012. Her belastes prosjekter som blir for omfattende til at den enkelte skole uten videre kan forventes å skulle dekke utgiften innen egen ramme. I tillegg er det gjennom de øvrige prosjektene innarbeidet midler til utbedring i forhold til miljørettet helsevern.

Brøttum barne- og ungdomsskole (prosjekt 60420)

I perioden 2007-2012 er det til sammen bevilget 109,055 mill. kroner i prosjektet. For 2013 er det innarbeidet 50,0 mill. kroner. Videre framover er det ført opp 20,945 mill. kroner i 2014 og nye 20 mill. kroner i 2015. I 2013 er det også budsjettert med 4,0 mill. kroner i spillemiddelinntekter til dobbel gymsal (liten idrettshall). Med dette er det til sammen innarbeidet 200 mill. kroner til nye Brøttum barne- og ungdomsskole.

Moelv skole (prosjekt 60430)

I årene 2013 til 2015 er det innarbeidet 126,657 mill. kroner til bygging av ny skole i Moelv.

Stavsberg skole (prosjekt 60431)

Det er lagt inn 10 mill. kroner til ny skole på Stavsberg i 2016. Rådmannen kommer tilbake til saken når rom- og funksjonsprogram og foreløpig kostnadsoverslag foreligger.

Mørkved skole (prosjekt 60432)

I 2015 er det lagt inn 25 mill. kroner til ny skole på Mørkved. I 2016 er det ført opp nye 73,190 mill. kroner. Samlet for økonomiplanperioden er det innarbeidet 98,190 mill. kroner. Rådmannen kommer tilbake til saken når rom- og funksjonsprogram og foreløpig kostnadsoverslag foreligger.

Skoleinvesteringer - ikke fordelt på prosjekter (prosjekt 60440)

Det er inntil videre ført opp 55,925 mill. kroner til skoleinvesteringer i 2016. Dette er foreløpig ikke fordelt på konkrete prosjekter. Fra bevilgning i 2012 står det kr 845.000 i prosjektet.